

Európske fórum zdravotného postihnutia

Niečo z histórie Európskeho fóra zdravotného postihnutia (EDF)

- ✓ EDF bolo vytvorené v rámci programu HELIOS II (1993-1996), Akčného programu Európskeho spoločenstva v prospech ľudí so zdravotným postihnutím.
- ✓ Po prvý krát bola poskytnutá príležitosť Európskym a národným organizáciám zdravotne postihnutých ľudí, ktoré združujú osoby s rôznymi typmi zdravotného postihnutia, spolupracovať v oficiálne zriadenej organizácii, ktorú zriadila Európska komisia.
- ✓ EDF malo úlohu poradcu vo vzťahu k Európskej Komisii a mohlo vyjadrovať svoje názory počas stretnutí zvolávaných Jednotkou Európskej Komisie pre zdravotne postihnutých (disability unit) v spolupráci so skupinou Európskych Spoločenstiev pre zdravotné postihnutie Interservice.
  - Spoluzúčastnené organizácie v EDF získali príležitosť dozvedieť sa ako spolupracovať a zjednocovať svoje záujmy, aby prejavili spoločný (výrazný) jedinečný názor.
- ✓ V roku 1996, na konci programu HELIOS II, členovia európskych MVO tvoriacich EDF sa rozhodli vytvoriť nezávislé Európske fórum zdravotne postihnutých, európsku platformu mimovládnych organizácií tvorených ľuďmi so zdravotným postihnutím a ich rodinami s úlohou proaktívne vystupovať smerom k inštitúciám EÚ a politikám EÚ s priamym a nepriamym dopadom na život európskych občanov so zdravotným postihnutím.

Úloha, poslanie a hodnoty EDF

Naše poslanie :

- ✓ Poslaním EDF je podporovať rovnaké príležitosti a nediskrimináciu zdravotne postihnutých ľudí a zaručovať a chrániť ich základné ľudské práva prostredníctvom aktívnej účasti na politickom vývoji a kampaniach za práva zdravotne postihnutých ľudí na úrovni EÚ.

Naše hodnoty

- ✓ **Sebaobhajovanie** :Sme organizácia, kde zdravotne postihnutí ľudia a rodičia zdravotne postihnutých detí ktoré nie sú schopné sami sa zastupovať sú sami tvorcami rozhodnutí.
- ✓ **Účasť** : Veríme a bojujeme za práva zdravotne postihnutých ľudí, aby sa plne zapájali do procesu tvorby politiky prostredníctvom svojich zastupujúcich organizácií, vychádzajúc zo základného princípu nášho smerovania: “Nič o zdravotne postihnutých ľuďoch bez zdravotne postihnutých ľudí”.
- ✓ **Nezávislosť**: zabezpečujeme, aby naša organizácia bola nezávislá, a že sú to naši členovia, ktorí rozhodujú o pracovnom programe EDF a o jeho stanoviskách.
- ✓ **Viditeľnosť** : Vyžadujeme, aby práva zdravotne postihnutých ľudí boli viditeľné vo všetkých oblastiach života.
- ✓ **Inklúzia založená na právach** : bojujeme za inklúziu zdravotne postihnutých ľudí do spoločnosti ako za ich právo, odmietame zastaralý charitatívny prístup k zdravotnému postihnutiu.
- ✓ **Solidarita**: Pracujeme na budovaní silnejšieho a jednotnejšieho hnutia zdravotne postihnutých ľudí, osobitnú pozornosť venujeme ľuďom so závažným a mnohonásobným zdravotným postihnutím, a tým ktorí čelia mnohonásobnej diskriminácii alebo iným formám marginalizácie.
- ✓ **Partnerstvo**: Budujeme spojenectvá so všetkými tými organizáciami, ktoré zdieľajú naše ciele a pomáhajú nám podporovať práva zdravotne postihnutých ľudí. Naša rozsiahla sieť je naša sila. S našimi partnermi si vymieňame myšlienky, nápady a skúsenosti, ktoré obohacujú našu prácu svojim know-how a odbornou znalosťou.

Členstvo EDF

Liberálnosť a rozmanitosť Európskeho hnutia zdravotne postihnutých ľudí je jedna z najsilnejších stránok EDF. EDF neustále hľadá ako využiť toto bohatstvo vo svojich pracovných prioritách, aby dosiahli silnejšie a súdržnejšie hnutie zdravotne postihnutých ľudí.

Členovia EDF sú :

- ✓ Reprezentatívne Európske mimovládne organizácie zdravotne postihnutých ľudí (plné členstvo)
- ✓ Národné rady (národné federácie) zdravotne postihnutých ľudí z EÚ / EEA členských štátov (plné členstvo);
- ✓ Národné rady mimo EU (členovia - pozorovatelia);
- ✓ Asociácie zdravotne postihnutých ľudí so zdravotným postihnutím alebo pre zdravotne postihnutých ľudí zo všetkých európskych krajín pracujúce na európskej, národnej a miestnej úrovni a verejné a súkromné organizácie, ktoré sa zaviazali rešpektovať a podporovať ciele EDF a jednotlivci, ktorí sa zaujímajú o naše aktivity (asociovaní členovia).

Ako sa EDF zaujíma o svojich členov ?

- ✓ Zaoberá sa záležitosťami jeho členov a podporuje ich hodnoty;
- ✓ Poskytuje podporu svojim členom prostredníctvom silnej pracovnej siete;
- ✓ Podporuje obojsmernú komunikáciu, aby sa rozvinuli efektívne kampane na európskej a národnej úrovni (napr. štrukturálne fondy, situácia zdravotne postihnutých ľudí na národnej úrovni...);
- ✓ Poskytuje príležitosti členom EDF prispieť k práci EDF a ku kampaniam na európskej úrovni prostredníctvom svojich nápadov (myšlienok) a skúseností a tlmočením svojich príspevkov do konkrétnych návrhov pre rozhodujúcich činiteľov na európskej úrovni. ;
- ✓ Podporuje horizontálnu komunikáciu medzi členmi EDF, výmenu skúseností a praxe;
- ✓ Poskytuje školenia členom EDF o špecifických oblastiach posilňujúcich spoluprácu medzi nimi;
- ✓ Poskytuje pravidelné informácie členom EDF o najnovšom vývoji v záležitostiach zdravotne postihnutých (pravidelná pošta, publikácie, webstránky len pre členov EDF..) ako aj komunikačné nástroje , ktoré môžu využívať členovia EDF vo svojej vlastnej práci;
- ✓ Pripravuje a zapája členov EDF do projektov na Budovanie kapacity organizácií ľudí so zdravotným postihnutím.

Ciele EDF pre roky 2004-2007

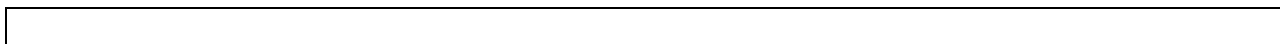
- ✓ **Silnejšie a súdržnejšie hnutie zdravotne postihnutých ľudí, tvorené aj silnými národnými aj Európskymi organizáciami zdravotne postihnutých ľudí ;**
- ✓ **Výrazné zlepšenie chápania prístupu založeného na právach** (rights based approach) všetkých relevantných predstaviteľov, ale v prvom rade predovšetkým zdravotne postihnutých ľudí a ich organizácií;
- ✓ **Zlepšená ochrana práv zdravotne postihnutých ľudí** prostredníctvom špecifickej antidiskriminačnej legislatívy a pozitívnych akčných opatrení;
- ✓ **Zlepšenie začleňovania problematiky zdravotného postihnutia do všetkých relevantných politických oblastí.**
- ✓ **Výraznejšie posilnenie práv zdravotne postihnutých ľudí** ako výsledok komplexnejšieho a efektívnejšieho monitorovania a informovanie vo forme správ;
- ✓ **Väčšia informovanosť a záväzky vo vzťahu k právam a záujmom zdravotne postihnutých ľudí** ďalších účastníkov vrátane odborov, podnikateľskej sféry, zamestnávateľov, masmédií a miestnej správy.;
- ✓ **Zvýšené a pozitívnejšie zviditeľnenie a participácia ľudí so zdravotným postihnutím** a ich organizácií vo všetkých oblastiach života a v práci všetkých relevantných aktérov.;
- ✓ Na získavanie všetkých predchádzajúcich cieľov zabezpečiť, aby **žiadna skupina zdravotne postihnutých ľudí nebola vylúčená.;**

Prioritné pracovné oblasti pre roky 2004-2007

- ✓ **Budovanie kapacity organizácií ľudí so zdravotným postihnutím** : semináre a aktivity týkajúce sa smernice o nediskriminácii , Budovanie kapacity organizácií ľudí so zdravotným postihnutím v Balkánskom regióne, plánovanie politiky pre oblasť zdravotného postihnutia na miestnej úrovni .....
- ✓ Kampane za práva zdravotne postihnutých ľudí, vrátane implementácie a pokroku v nediskriminačnej legislatíve, ľudských právach, pomoci pri súdnych sporoch...
- ✓ **Začlenenie programu zdravotného postihnutia** do špecifických oblastí ako sú:
  - Akčný plán EÚ o situácii zdravotne postihnutých ľudí v členských štátoch;
  - Zamestnávanie, sociálna politika a sociálne zabezpečenie;
  - Štrukturálne fondy;
  - Letecká, železničná a námorná doprava;
  - Stavebné prostredie;
  - Informačná spoločnosť, telekomunikácie a kompenzačné technológie;
  - Služby obecného záujmu;
  - Vzdelávanie, kultúra, médiá a šport;
  - Výskum a vývoj;
  - Spotrebiteľská politika a normy;
  - Rozvoj spolupráce;
- ✓ **Inklúzia špecifických skupín** zabezpečujúca, aby žiadna skupina zdravotne postihnutých ľudí nebola vylúčená (ženy, ľudia s úplnou závislosťou na pomoci iných osôb, mládež, ľudia z etnických menšín, ľudia s mentálnymi problémami.
- ✓ **Budovanie aliancií** s kľúčovými aktérmi vrátane zamestnávateľov, odborov, médií, miestnej správy, priemyslu.

Vzťahy medzi EDF a európskymi inštitúciami

- ✓ Z hľadiska začleňovania problematiky zdravotného postihnutia do všetkých európskych politík, **EDF udržiava časté kontakty s relevantnými Direktoriátmi EK a vedie** najmä dôležitý dialóg s Direktoriátom pre Zamestnanosť a sociálne veci a jeho jednotkou pre zdravotne postihnutie ako aj jeho antidiskriminačnou jednotkou. EDF má 80% aktivít financovaných zo zdrojov Európskej Komisie v rámci komunitného akčného programu o nediskriminácii.
- ✓ EDF úzko spolupracuje s **Disability Intergroup pri Európskom parlamente**, nadstraníckym zoskupením poslancov Európskeho parlamentu, ktorého poslaním je hájiť práva zdravotne postihnutých ľudí v Európskom Parlamente a iných európskych inštitúciách.

spolupráca EDF s Radou EÚ spočíva najmä v spolupráci s Národnými radami zdravotne postihnutých ľudí, ktorí udržiavajú kontakt s členmi svojich vlád. Okrem toho, EDF je tiež v priamom dialógu so stálymi zástupcami členských štátov v Bruseli, ako aj sekretariátom Rady. Pozornosť tiež upriamujú na členské štáty, ktoré momentálne predsedajú EÚ. Memorandum predsedníctva EDF vychádzajúce z pracovného programu predsedníctva EÚ je pripravované každý polrok Európskym fórom zdravotného postihnutia, s cieľom stanoviť Rade priority zdravotne postihnutých ľudí. Vždy, keď je to možné, zasadnutia predsedníctva EDF sa konajú v krajine, ktorá momentálne predsedá EÚ.

- ✓ Pravidelný dialóg sa udržiava s **Ekonomickým a sociálnym výborom** a **Výborom pre regióny** vo všetkých záležitostiach ovplyvňujúcich zdravotne postihnutých ľudí v EÚ.

Práca EDF na medzinárodnej úrovni ...

- ✓ EDF je zapojené do práce **Rady Európy. Akčný plán** „Action plan to promote the rights and full participation of people with disabilities in society”: Zlepšenie kvality života ľudí so zdravotným postihnutím v Európe (2005-2015)“.

Od počiatku procesu prípravy Konvencie OSN o ľudských právach a dôstojnosti zdravotne postihnutých ľudí v roku 2001, EDF je považované za seriózneho a platného účastníka v rozhovoroch s **OSN**, vládami predstaviteľmi a inými medzinárodnými MVO zapojenými do tohto procesu.

✓ Práca EDF na národnej úrovni ...

- ✓ Monitorovať implementáciu a transpozíciu legislatívy EU na národnej úrovni ;
- ✓ venovať sa oblastiam ako sú: napr. vzdelávanie, komunitný život, sociálne zabezpečenie a sociálna ochrana.
- ✓ Podporovať a organizovať stretnutia lídrov hnutia zdravotne postihnutých na národnej úrovni.

Lobbying: Naše práva a naše povinnosti (záväzky)

Lobbying je životne dôležitý pre naše organizácie a skupiny, ktoré reprezentujeme ako aktéri rozhodovacieho procesu. V Bruseli ovplyvňuje životy viac ako 50 miliónov zdravotne postihnutých občanov v EÚ.

Dôvody lobbyingu:

- ✓ Oplyvňovanie politického programu.
- ✓ Podpora nových iniciatív a legislatívy.
- ✓ Monitorovanie implementácie prijatých záväzkov
- ✓

Základné princípy lobbyingu:

- ✓ obhajovať prístup založený na právach – **“Nič o zdravotne postihnutých ľuďoch bez zdravotne postihnutých ľudí”**.
- ✓ **Hovoriť jednotným hlasom o spoločných záležitostiach**
- ✓ Ukázať, že EDF je **reprezentatívna organizácia zdravotne postihnutých ľudí**.
- ✓ EDF sa prezentuje ako **apolitická organizácia**.
- ✓ Byť schopný poskytnúť **dôvody, fakty a čísla** na podporu našich požiadaviek prostredníctvom pravidelnej spätnej väzby od členov EDF.
- ✓ Byť **prítomný na všetkých úrovniach spolupracovať s členskou základňou Národných rád a európskych MVO..**
- ✓ stretnúť sa s **kľúčovými tvorcami politiky** v špecifických prioritných oblastiach
- ✓ **Mainstreaming otázok týkajúcich sa zdravotného postihnutia** : pracovať so všetkými relevantnými sekciami (odbormi) EK a národnými vládami, ktorých rozsah má priamy alebo nepriamy dopad na životy zdravotne postihnutých ľudí.
- ✓ **Byť stálym členom oficiálnych výborov a štruktúr** napr. v oblasti dopravy, telekomunikácii atď. ...
- ✓ Aby zástupcovia EDF **reprezentovali celé hnutie**, nie len svoju vlastnú skupinu.
- ✓ **Byť proaktívny** :prípravovať vlastné legislatívne návrhy a monitorovať potenciál nových možných iniciatív.
- ✓ **Byť konštruktívne kritický**.
- ✓ **Vybudovať alianciu** s ďalšími aktérmi aby sa spojili sily (ďalšie spoločenské..; médiá, spoločnosti, odbory,...)

Konkrétne úspechy EDF v ostatných rokoch

- ✓ **1997 – článok 13 Zmluvy EÚ o nediskriminácii**
Prijatie článku 13 Zmluvy EÚ o nediskriminácii bolo výsledkom rozsiahlej kampane hnutia zdravotne postihnutých ľudí v roku 1996. Článok 13 poskytuje nevyhnutný právny základ pre prijatie ďalšej nediskriminačnej legislatívy.

Článok 13 Zmluvy EÚ

“Rada môže, bez toho, aby boli dotknuté ostatné ustanovenia tejto zmluvy a v rámci právomocí, ktorými je poverené Spoločenstvo, na návrh Komisie a po porade s Európskym parlamentom, jednomyselne prijať opatrenia na boj proti diskriminácii založenej na pohlaví, rasovom alebo etnickom pôvode, náboženskom vyznaní alebo viere, postihnutí, veku alebo sexuálnej orientácii.”

Smernica Európskej komisie č. 2000/78/EC z 27. novembra 2000 ustanovujúca všeobecný rámec rovnakého zaobchádzania v zamestnaní a zárobkovej činnosti.

Smernica Európskej komisie č. 2000/78/EC z 27. novembra 2000 ustanovujúca všeobecný rámec rovnakého zaobchádzania v zamestnaní a zárobkovej činnosti. bola prijatá Radou 27. novembra 2000. Smernica zakazuje diskrimináciu v oblasti zamestnávania z niekoľkých dôvodov vrátane zdravotného postihnutia.

EDF v súčasnosti v spolupráci so svojimi členmi monitoruje implementáciu a transpozíciu Smernice v členských štátoch.

✓ **2000 – Otázka zdravotného postihnutia v Charte základných práv**

✓

V roku 2000 Rada prijala Chartu základných práv , ktorá zahŕňa dva články týkajúce sa zdravotného postihnutia, ktoré sú výsledkom rozsiahlej lobingovej (agitačnej) kampane hnutia zdravotne postihnutých ľudí , ktorá sa uskutočnila pod vedením EDF.

V roku 2004, Konvencia o Ústavnej zmluve EÚ navrhovala integráciu Charty základných práv do Zmluvy. Integrácia Charty I do novej Ústavy by bola dôležitým krokom vpred keďže Charta by sa stala niečím oveľa dôležitejším ako jednoduchou politickou deklaráciou , stala by sa súpisom práv EÚ so záväznou silou, čím by umožňovala silnejšiu ochranu zdravotne postihnutých ľudí pri príprave a aplikácii zákonov EÚ.

Charta základných práv

Článok 21 nediskriminácia

Zakazuje sa akákoľvek diskriminácia najmä z dôvodu pohlavia, rasy, farby pleti, etnického a sociálneho pôvodu, genetických vlastností, jazyka, náboženstva alebo viery, politického alebo iného zmýšľania, príslušnosti k národnostnej menšine, majetku, rodu, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie.

Článok 26 Integrácia osôb so zdravotným postihnutím

Únia uznáva a rešpektuje právo osôb so zdravotným postihnutím využívať opatrenia, ktoré sú určené na zabezpečenie ich nezávislosti, sociálnej integrácie v zamestnaní, a účasti na spoločenskom živote.

✓ **2001 – Smernica o autobusoch a vozidlách**

Táto časť legislatívy prijatá v roku 2001 predpokladá, že všetky nové miestne autobusy a vozidlá by mali byť prístupné ľuďom so zníženou pohyblivosťou, ľuďom so zrakovým alebo sluchovým postihnutím .Túto

✓ **2003 – Európsky rok zdravotne postihnutých ľudí**

Prijatie článku 13 Zmluvy EÚ o nediskriminácii viedlo k rozhodnutiu Výročného Valného zhromaždenia EDF navrhnúť EÚ, aby vyhlásila rok 2003 ako Európsky rok zdravotne postihnutých ľudí. V roku 2001 Rada prijala rozhodnutie o tom, že rok 2003 bude vyhlásený ako Európsky rok zdravotne postihnutých ľudí.

✓

✓ **2004 –Smernice EU o verejnom obstarávaní (týkajúce sa verejných financií).**

✓ **2005 – Špecifické nariadenie o právach leteckých pasažierov so zníženou pohyblivosťou**

Vo februári 2005, EK predložila návrh Nariadenia o právach leteckých pasažierov so zníženou pohyblivosťou, ktoré zakazuje diskrimináciu leteckých pasažierov so zdravotným postihnutím

Nariadenie by mali uplatňovať všetky letecké spoločnosti (nízkonákladové aj najvýznamnejšie), všetky letiská (verejné aj súkromné) a všetci pasažieri.